

SITUERING

De regering werkt aan een wet inzake “woonstbetredingen”, die tot doel heeft arrestaties van mensen zonder papieren in hun woning mogelijk te maken. Deze wet bedreigt de solidariteit, de gastvrijheid en de menselijke waardigheid en houdt een ernstige schending van de eerbiediging van het privé- en gezinsleven in.

WAT HOUDT DIT WETSONTWERP IN?

In het kader van haar uitzettingsbeleid werkt de Arizona-regering aan een nieuwe wet die de politie, eventueel vergezeld door een functionaris van de Dienst Vreemdelingenzaken, de mogelijkheid biedt om tussen 5 uur 's ochtends en 21 uur 's avonds zonder toestemming van de bewoners elke woning waar een persoon zonder verblijfsvergunning verblijft (zelfs tijdelijk) binnen te dringen. Het doel is om de persoon aan te houden, in detentie te plaatsen, en vervolgens van het grondgebied te verwijderen. Hiervoor is alleen een toestemming van de onderzoeksrechter nodig.

Deze maatregelen worden genomen om personen zonder papieren, die vaak al één of meerdere bevelen om het grondgebied te verlaten hebben gekregen, te arresteren en vast te houden, om hen vervolgens met geweld te verwijderen.

De nieuwe wet bepaalt ook dat, als de persoon geen identiteitsbewijs kan voorleggen, de politie de woonplaats mag doorzoeken.

Ter herinnering: soortgelijke wetsvoorstellen werden in 2017, 2019 en 2021 ingediend en kregen zoveel kritiek van onderzoeksrechters, het maatschappelijk middenveld, burgers en de Raad van State dat ze werden ingetrokken.

WAAROM IS VERZET HIERTEGEN NODIG?

1. OMDAT DEZE TEKST HET FUNDAMENTELE RECHT OP PRIVACY EN DE WONING SCHENDT

De woning is in principe onschendbaar, op grond van het beginsel van de onschendbaarheid van de woning, dat wordt gewaarborgd door de Belgische Grondwet en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Op dit beginsel van de onschendbaarheid van de woning zijn momenteel uitzonderingen mogelijk: bijvoorbeeld in het geval van een strafrechtelijke huiszoeking, die wettelijk is geregeld en toegestaan wanneer bepaalde strafbare feiten zijn gepleegd.

De politie toestaan om een privéwoning binnen te dringen en te doorzoeken alleen omdat men vermoedt dat er een vreemdeling zonder verblijfsvergunning verblijft, is een ernstige schending van het recht op eerbiediging van het privéleven. Het met geweld binnendringen van een woning, soms die van een derde, om een persoon zonder papieren te arresteren, is een uiterst ingrijpende maatregel.

2. OMDAT HET DE SOLIDARITEIT EN OPVANG VAN MENSEN OP DE VLUCHT IN GEVAAR BRENGT

Deze maatregel criminaliseert indirect solidaire burgers die kwetsbare mensen opvangen, door hen te confronteren met de dreiging van een politie-inval in hun privéleven. Dit kan solidariteitsacties ontmoedigen en burgers dwingen te kiezen tussen hun privacy en humanitaire hulp die voorkomt dat mensen op straat terechtkomen. Woonstbetredingen vormen dus een bedreiging voor de sociale cohesie en dragen bij aan de stigmatisering van buitenlanders.

3. OMDAT HET TE VAAG IS EN ER ONVOLDOENDE GARANTIES ZIJN

De regering beweert dat deze woonstbetredingen alleen gericht zullen zijn op vreemdelingen die “de openbare orde in gevaar kunnen brengen”. Maar de Dienst Vreemdelingenzaken beschouwt zwartwerken al als een “gevaar voor de openbare orde”... Concreet betekent dit dat als deze nieuwe wet wordt aangenomen, een groot deel van de mensen zonder papieren om zeer discutabele redenen hierdoor getroffen zou kunnen worden.

De regering beweert dat deze wet het mogelijk zal maken om “gevaarlijke” personen te arresteren die ernstige feiten hebben gepleegd of zouden kunnen plegen. Maar deze personen vallen al onder het strafrecht, dus een nieuwe wet is hun geval absoluut niet gerechtvaardigd.

Het wetsontwerp voorziet in controle door een onderzoeksrechter. Maar die controle zal zeer beperkt zijn, aangezien de rechter niet noodzakelijk toegang heeft tot het volledige dossier voor hij of zij toestemming geeft voor een “woonstbetreding”. Bij eerdere pogingen om een dergelijke wet aan te nemen, hebben de onderzoeksrechters verklaard dat zij weigeren te fungeren als formele tussenstap zonder werkelijke controle.

Er bestaat geen rechtsmiddel waarmee de gearresteerde persoon de wettigheid van de woonstbetreding kan aanvechten. Hij of zij kan alleen beroep aantekenen bij de rechter die de detentie controleert, maar dit beroep heeft geen schorsende werking. De persoon kan dus worden uitgezet nog voordat de rechter zijn beroep heeft behandeld. Als hij wordt vrijgelaten, heeft hij geen enkele mogelijkheid om de schending van zijn huisvrede te laten erkennen.

Voorbeelden van personen die het doelwit zouden kunnen worden van een woonstbetreding:

Het solidaire Belgisch gezin dat Hamed, een Eritreeër zonder papieren die al enkele maanden bij hen verblijft en zwartwerkt als bezorger, zou op een avond politieagenten aan hun deur kunnen zien kloppen – en de deur zelfs zien openbreken – om Hamed te arresteren en uit te zetten, omdat hij zonder geldige verblijfsvergunning in België is. Hun huis, hun bezittingen, hun privé-documenten en die van hun kinderen kunnen worden doorzocht in een poging Hameds papieren te vinden.

Ook Mariama, afkomstig uit Guinee, moeder van drie kinderen waarvan twee in België geboren, die al tien jaar in België woont, zwartwerkt als huishoudelijke hulp en een piepklein appartement huurt in Brussel, zou op een maandag om 5u 's ochtends samen met haar kinderen uit haar huis kunnen worden gehaald. Haar kinderen van 3 tot 7 jaar, die in de buurt naar school gaan, zouden kunnen gewekt worden door de inval van de politieagenten in uniform in hun slaapkamer. Het gezin zou gearresteerd en vastgehouden worden tot hun uitzetting.

Kader: Mensen zonder papieren zijn vreemdelingen die niet (meer) beschikken over een geldige verblijfsvergunning in België. Deze verblijfsvergunning is onmisbaar om toegang te krijgen tot de meest fundamentele rechten, zoals werk, gezondheidszorg of onderwijs.

De voorwaarden die België oplegt om deze verblijfsvergunning te verkrijgen en te behouden, zijn in de loop der jaren strenger geworden, waardoor het aantal personen en gezinnen dat zonder papieren en dus zonder rechten in België woont en werkt, is toegenomen.

4. OMDAT HET GEEN BESCHERMING BIJDT AAN KINDEREN OF KWETSBARE PERSONEN ZOALS ZWANGERE VROUWEN, ZIEKEN, OUDERE N OF PERSONEN MET EEN BEPERKING

Een woonstbetreding door meerdere, soms gewapende politieagenten kan zeer gewelddadig zijn, vooral voor de aanwezige kinderen. Dit geldt des te meer als de woonstbetreding 's avonds of 's morgens vroeg plaatsvindt. De wet die in voorbereiding is, voorziet geen enkele garantie om minderjarigen of kwetsbare personen die op het betreffende adres wonen te beschermen, ongeacht of ze papieren hebben of niet. De tekst spreekt over "rekening houden met het belang van het kind", maar er is geen enkele garantie dat het belang van het kind wordt beschermd, nochtans een grondwettelijke verplichting.

CONCLUSIE

Dit wetsontwerp vormt een frontale aanval op de solidariteit tussen burgers, schendt de menselijke waardigheid en het recht op opvang waar iedereen recht op heeft, ongeacht zijn of haar verblijfsstatus.

Het opent de deur voor ernstige misbruiken en brengt grote risico's met zich mee voor de schending van grondrechten, waaronder het recht op privé- en gezinsleven van mensen zonder papieren en van degenen die hen onderdak bieden.

Niemand kan zich veilig voelen als niet iedereen veilig is.

HOE KUNT U ZICH INFORMEREN EN MOBILISEREN?

Voor een meer gedetailleerde analyse van dit wetsontwerp verwijzen we naar het [advies van Myria](#) 11 juli 2025.

Om deel te nemen aan onze acties tegen dit wetsontwerp, nodigen wij u uit om ons nieuws te volgen op de websites van de volgende organisaties:

- [Vluchtelingenwerk Vlaanderen](#)
- [Ciré](#)
- [CNCD](#)